

UNIVERSITY
OF IOANNINA

ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ & ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος συμμετοχής στο συνέδριο

Τα σύνορα στη μακρά δεκαετία του 1940

Κρατικές πολιτικές, πληθυσμοί, κινητικότητες στη μεθόριο, 1944-1974

Ιωάννινα, 5-7 Σεπτεμβρίου 2025

Τα σύνορα στα Βαλκάνια χαράχτηκαν και ξαναχαράχτηκαν μέσα από πολέμους αρκετές φορές κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα. Εδάφη που θεωρούνταν διαφιλονικούμενα κατακτήθηκαν, προσαρτήθηκαν ή απελευθερώθηκαν, συνεπιφέροντας αναγκαστικές μετακινήσεις πληθυσμών. Επιπλέον, στα μεταπολεμικά χρόνια, τα σύνορα στα Βαλκάνια χώριζαν δύο κόσμους: τον καπιταλιστικό και τον κομμουνιστικό. Έτσι, στις παλιές αντιπαλότητες που είχε δημιουργήσει ο εθνικισμός προστέθηκαν νέες, που δημιούργησε ο Ψυχρός Πόλεμος, με αποτέλεσμα τη διαιώνιση της εχθρότητας μεταξύ των γειτονικών βαλκανικών κρατών.

Αυτή η εχθρότητα μεταφράστηκε σε ζήτημα «εθνικής ασφάλειας», το οποίο, με τη σειρά του, διαμόρφωσε αντίστοιχες πολιτικές συνόρων, που στόχευαν στον στενό έλεγχο των μεθοριακών εδαφών και των πληθυσμών που κατοικούσαν σε αυτές, οι οποίοι συχνά ήταν μειονοτικοί. Οχυρωματικά έργα, επιτηρούμενες ζώνες, φυλάκια, στρατιωτικοποίηση (ΤΕΑ, στρατιωτική διοίκηση κ.λπ.), έλεγχος των φρονημάτων του πληθυσμού, περιορισμοί στην κινητικότητα των κατοίκων, δυσκολίες και φραγμοί στις τοπικές κοινωνίες ήταν μερικές μόνο από τις πολιτικές των συνόρων στα μεταπολεμικά χρόνια. Την ίδια στιγμή, τα σύνορα ποτέ δεν ήταν «σφραγισμένα». Παρά τις ασφυκτικές πολιτικές ελέγχου των μεθοριακών περιοχών και των πληθυσμών που κατοικούσαν σε αυτές, υπήρχε πάντα, νόμιμη ή παράνομη, φανερή ή υπόγεια, επικοινωνία, κινητικότητα, κυκλοφορία ιδεών, ανθρώπων και αγαθών. Άλλωστε, στα Βαλκάνια η διπολική διαίρεση του κόσμου, στα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου, κλονίστηκε από πολύ νωρίς και αναπτύχθηκαν δυναμικές σύγκρουσης ή συνεργασίας που την υπερέβαιναν.

Το συνέδριο που συνδιοργανώνουν το Δίκτυο για τη Μελέτη των Εμφυλίων Πολέμων, το Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το Εργαστήριο Βαλκανικών και Ανατολικών Μουσικών, Ιστορίας και Πολιτισμών, Τμήμα Μουσικών

Σπουδών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, στις **5-7 Σεπτεμβρίου 2025**, στα **Ιωάννινα**, έχει ως στόχο τη διερεύνηση και συζήτηση των πολιτικών των συνόρων μεταξύ Ελλάδας, Αλβανίας, Γιουγκοσλαβίας, Βουλγαρίας και Τουρκίας κατά την περίοδο 1944-1974. Ενδιαφέρουν τόσο οι κρατικές πολιτικές προστασίας των συνόρων, σε γενικό και σε τοπικό επίπεδο, όσο και οι τρόποι με τους οποίους οι πληθυσμοί που κατοικούσαν και από τις δύο πλευρές των συνόρων αντέδρασαν, συμμορφώθηκαν ή αμφισβήτησαν αυτές τις πολιτικές.

Ενδεικτικοί θεματικοί άξονες του συνεδρίου:

- Στρατιωτικοποίηση και πολιτικές ασφάλειας των συνόρων και οι επιπτώσεις τους στις τοπικές κοινωνίες
- Μειονοτικές πολιτικές στα μεταπολεμικά χρόνια
- Μετακινήσεις πληθυσμών στα Βαλκάνια
- Παράνομα δίκτυα διασυνοριακής κινητικότητας και εμπορίου και πολιτικές πρόληψής τους
- Εθνικιστικές διεκδικήσεις και εδαφικές βλέψεις στα χρόνια 1944-1974
- Διασυνοριακή προπαγάνδα, λογοκρισία και έλεγχος της πληροφορίας
- Η καθημερινή ζωή στην παραμεθόριο: ταυτότητες και πρακτικές
- Τα σύνορα και η μεταπολεμική οικονομική ανασυγκρότηση
- Τα σύνορα και η δράση διεθνών οργανισμών
- Η αγροτική έξοδος από τις παραμεθόριες περιοχές
- Εκλογική συμπεριφορά των πληθυσμών των παραμεθόριων περιοχών
- Αναπαραστάσεις των συνόρων στη λογοτεχνία, τις τέχνες, τον κινηματογράφο

Όσοι και όσες ενδιαφέρονται να συμμετέχουν με ανακοίνωση στο συνέδριο θα πρέπει να στείλουν περίληψη της ανακοίνωσής τους (έως 350 λέξεις) και ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις dordanas@otenet.gr και epaska@afs.edu.gr. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής η **30ή Μαρτίου 2025**. Οι διοργανωτές θα επιδιώξουν να εξασφαλίσουν την κάλυψη του κόστους διαμονής ή την παροχή διαμονής μειωμένου κόστους για όσους από τους συμμετέχοντες το επιθυμούν.

Επιστημονική επιτροπή: Π. Βόγλης, Β. Δαλκαβούκης, Β. Καλογρηάς, Ν. Μαραντζίδης, Μ. Μποντίλα, Ε. Πασχαλούδη, Η. Σκουλίδα, Κ. Τσέκου, Λ. Φλιτούρης.

Οργανωτική επιτροπή: Ν. Βέργου, Γ. Γκάτσιου, Σ. Δορδανάς, Σ. Κακουριώτης, Π. Κώρης, Χ. Φωτογλίδης.